

AS Latvijas valsts meži” apsaimnieko valsts mežus jau 26 gadus

Avots: LVM

Pirms 26 gadiem – 1999. gada 28. oktobrī – tika dibināta AS “Latvijas valsts meži” (LVM). Šo gadu laikā LVM kļuvis par vienu no lielākajiem Latvijas uzņēmumiem ar apgrozījumu vairāk nekā pusmiljarda eiro apjomā. Veselīgs un kopts mežs sniedz būtisku ieguldījumu arī CO₂ emisiju mazināšanā Latvijā un klimata pārmaiņu mazināšanā.

LVM saimnieciskās darbības rezultāts, atbildīgi līdzsvarojot ekonomiskās, vides un rekreācijas intereses, 26 gadu laikā nodrošinājis arī stabilus un arvien pieaugušus maksājumus valsts budžetā nodokļu un dividenžu veidā: kopš dibināšanas uzņēmums valstij iemaksājis 2,1 miljardu eiro.

Latvijas valsts mežos koksnes krāja ir pieaugoša un šobrīd sasniedz 338 miljonus kubikmetru. Latvijā augošā koksne, kas izmantota ēku būvniecībā, palielina arī kopējo CO₂ piesaisti Latvijā, mazinot klimata pārmaiņas. Katru gadu, mežam pieaugot, koksnes krāja palielinās par 11,3 miljoniem kubikmetru. LVM apsaimniekotos mežos koksnes uzkrājums ir vairāk nekā 10 reižu lielāks par ikgadējo ciršanas apjomu.

Kopš uzņēmuma dibināšanas Latvijas valsts mežos atjaunoti un ieaudzēti meži 335 tūkstošu hektāru platībā. Novērtējot jauniešu vēlmi gūt praktiskas mācības dabā, gandrīz 196 tūkstoši skolēni un skolotāji iesaistījušies ikgadējās meža vides izglītības programmās.

Lai gan mežsaimniecība ir LVM darbības galvenā joma, uzņēmums attīsta arī citus darbības veidus: iegūst selekcionētas sēklas un audzē meža stādus, apsaimnieko zemes dzīvības resursus, rūpējas par meža infrastruktūru, sniedz atpūtas pakalpojumus, kā arī attīsta ģeotelpisko datu pakalpojumus.

LVM apsaimniekošanā ir 180 derīgo izrakteņu ieguves vietas, kurās tautsaimniecības un uzņēmuma būvniecības vajadzībām iegūst kvalitatīvus zemes dzīļu resursus: kūdru, smilti, smilti-granti. Iegūtie minerālie materiāli izmantoti gan sabiedrībai nozīmīgu infrastruktūras objektu, gan privātu objektu būvniecībai. LVM klienti augstu novērtē būvizstrādājumu prasībām atbilstošo materiālu kvalitāti, pateicoties minerālo materiālu un to maisījumu ražošanas procesa atbilstībai starptautiski atzītiem standartiem. Kopš uzņēmuma dibināšanas ekspluatācijā nodoti meža ceļi 8,8 tūkstošu kilometru kopgarumā un atjaunotas meža meliorācijas sistēmas 314 tūkstošu hektāru kopgarumā.

Lai nodrošinātu kvalitatīvus nākotnes meža stādus, LVM kokaudzētavās, kuru kopējā platība ir 359 ha, tiek izaudzēti priedes, egles, bērza, melnalkšņa u.c. stādi. Šo gadu laikā LVM ir izaudzēts un realizēts 991 miljons meža stādu, kas ir vairāk nekā 530 stādiņi katram Latvijas iedzīvotājam!

LVM izstrādātā ģeotelpiskās informācijas tehnoloģiju platforma LVM GEO ir viens no vispusīgākajiem un nozīmīgākajiem ģeotelpiskajiem risinājumiem valstī. 2025. gadā ir ieviesta digitālās e-pavadzīmes aprīte koksnes plūsmā, attīstīta bezsaistes karšu funkcionalitāte LVM GEO mobilajā lietotnē, izveidota jauna mobilā lietotne mežkopības sadarbības partneriem, tāpat ir aktīvi strādāts pie taksācijas un mežaudzes vitalitātes parametru noteikšanas no attālās izpētes datiem. LVM GEO platformas pakalpojumi ik dienas tiek piedāvāti vairāk nekā 45 klientiem Latvijā un eksporta tirgos.

Ilgspējīga meža apsaimniekošana mūsdienās vairs nav iedomājama bez jaunāko tehnoloģiju izmantošanas. Datus balstīti lēmumi, kuru pamatā ir zinoši piloti, ar bezpilota gaisa kuģi jeb lidrobotu ievākti dati un to iespēju izmantošana, kļūst par neatņemamu ikdienas darbu sastāvdaļu. Pašlaik lidrobotus izmanto visos LVM biznesa virzienos, kāpinot darba efektivitāti un kvalitāti.

26 gadu laikā būtiski palielinājies platību apjoms, ko uzņēmums apsaimnieko ar galveno mērķi dabas daudzveidības palielināšana: no 5 % teritorijas 2001. gadā līdz vairāk nekā 26 % 2025. gadā. LVM gādībā ir 23 dažādu veidu meža, purvu, zālāju, kāpu un ūdeņu biotopi 122,8 tūkst. hektāru platībā. LVM vides ekspertiem ik gadu apsekojot plānotās saimnieciskās darbības vietas, piemēram, plānotās meža ceļu būvniecības vietas un zemes dzīļu ieguves vietas, valsts mežu teritorijās tiek fiksēti arvien jauni Eiropas Savienības nozīmes biotopi un īpaši aizsargājamo sugu atradnes. Tas ļauj pilnveidot LVM brīvprātīgo dabas aizsardzības teritoriju plānojumu, kā arī var kalpot valsts noteikto īpaši aizsargājamo dabas teritoriju pilnveidošanai. Vienlaikus LVM veic monitoringu gan par lielo ligzdu apdzīvojošajām putnu sugām (klinšu ērgli, mazo ērgli, melno stārķi u.c.), gan medni, gan par vairākām īpaši aizsargājamām augu, ķērpju un sēņu sugām.

Līdztekus ikgadējiem biotopu un sugu dzīvotņu apsaimniekošanas darbiem, uzņēmums kopš 2021. gada aktīvi strādā arī ārējā līdzfinansējuma vides projektos. Vienā no projektiem – “LIFE GoodWater IP” – dabā ar mērķi uzlabot ūdens kvalitāti Aģes upes baseinā jau pabeigti, “LIFE-IP LatViaNature” biotopu kvalitātes uzlabošanas biotehniskie pasākumi strauji tuvojas noslēgumam, savukārt nesen uzsāktajā projektā “Purvu ekosistēmu atjaunošana ĪADT” darbi tikko kā sākušies.

Sabiedrība novērtē rekreācijas iespējas – mežs ir vieta pastaigām, aktīvai atpūtai, sēņošanai, ogošanai un citām aktivitātēm. Uzņēmums turpat 5 % teritorijas veic tādu meža kopšanu, kas nodrošina šīs atpūtas iespējas, izveidotas arī vairāk nekā 300 bezmaksas atpūtas vietas Latvijas iedzīvotājiem un viesiem, līdzsvarojot ekonomiskās, sociālās un vides intereses.